

Thực trạng hoạt động tổ chuyên môn ở các trường tiểu học quận Ninh Kiều, Thành phố Cần Thơ

Phạm Ngọc Hạnh*, Mai Thị Yến Lan**

*Học viên cao học Trường Đại học Cần Thơ

** TS. Giảng viên Trường Đại học Cần Thơ

Received: 18/6/2024; Accepted: 30/6/2024; Published: 8/7/2024

Abstract: The professional team has a very important position and role in TH school's operations. TCM activities play a decisive and pivotal role in the school's development, TCM's operational efficiency is a direct deciding factor in the quality of school education. Therefore, managing TCM activities is a key task in the principal's primary school management activities. This article presents the current status of professional group activities in primary schools in Ninh Kieu district, Can Tho city.

Keywords: Current status, activities of professional groups, primary schools, Ninh Kieu district,

1. Đặt vấn đề

Tổ chuyên môn (TCM) là một thành phần trong cơ cấu tổ chức của trường TH. Khoản 1, Điều 14, Chương II Thông tư số 28/2020/TT-BGDĐT ngày 04 tháng 9 năm 2020 của Bộ GD&ĐT ban hành Điều lệ Trường TH quy định: Tổ chuyên môn bao gồm giáo viên theo khối lớp hoặc môn học; nhân viên làm công tác thư viện, thiết bị giáo dục, công nghệ thông tin, hỗ trợ giáo dục người khuyết tật, tham vấn học đường. Mỗi tổ có ít nhất 3 thành viên; TCM có tổ trưởng, nếu có từ 7 thành viên trở lên thì có tổ phó. Như vậy, TCM ở trường TH là một tổ chức chuyên môn, nghiệp vụ bao gồm các GV cùng một khối lớp, môn học hoặc cùng thực hiện nhóm nhiệm vụ, là đơn vị cơ sở của nhà trường, trực thuộc nhà trường, chịu sự chi phối của nhà trường; có nhiệm vụ quản lý, điều hành trực tiếp các hoạt động dạy học và giáo dục của GV trong TCM. Quận Ninh Kiều là một trong những quận, huyện dẫn đầu về chất lượng giáo dục của TP Cần Thơ. Năm học 2023 – 2024, quận Ninh Kiều có 21 trường TH công lập với 552 lớp TH, 19.342 học sinh; tổ chức 101 tổ chuyên môn với 172 tổ trưởng, tổ phó tổ chuyên môn. Hoạt động TCM luôn là hoạt động trọng tâm trong các hoạt động giáo dục nhà trường, được quan tâm phát triển thường xuyên. Tuy nhiên, hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ thực hiện chưa đồng bộ và chưa đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

2. Thực trạng HĐTCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ

2.1. Tổ chức khảo sát thực trạng HĐTCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ

Để làm rõ thực trạng hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ tác giả tiến

hành khảo sát bằng phiếu hỏi trên 170 mẫu khảo sát. Các đối tượng khảo sát bao gồm 32 Hiệu trưởng, 44 tổ trưởng tổ chuyên môn và 94 giáo viên của 12/21 trường TH ở quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ. Đánh giá thực trạng hoạt động TCM ở các trường TH gồm các nội dung: nhận thức của đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên về tầm quan trọng của hoạt động TCM, thực hiện mục tiêu, thực hiện nội dung, hình thức, phương pháp hoạt động của TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ.

2.2. Kết quả khảo sát thực trạng HĐTCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ

2.2.1. Thực trạng nhận thức của đội ngũ CBQL, GV về tầm quan trọng của HĐTCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ

Số liệu thống kê về thực trạng nhận thức của đội ngũ CBQL, GV về tầm quan trọng của hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, cho thấy các đối tượng khảo sát đánh giá ở mức “Rất quan trọng” (ĐTB chung = 3,63), giá trị trung bình của các tiêu chí khảo sát từ 3,53 đến 3,66, không có sự chênh lệch lớn giữa các tiêu chí, chứng tỏ nhận thức về tầm quan trọng của hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, là rất tương đồng, đúng trọng tâm.

Kết quả khảo sát cho thấy, các tiêu chí “TCM là nơi trực tiếp triển khai các hoạt động của nhà trường, trong đó trọng tâm là hoạt động giáo dục và dạy học”, “Thông qua TCM, hiệu trưởng sẽ nắm được sâu sát hoạt động của giáo viên, phát huy cao độ sự thống nhất giữa hiệu trưởng với các thành viên trong tập thể sư phạm”, “Quá trình quản lý hoạt động dạy học của hiệu trưởng luôn luôn gắn chặt với việc chỉ đạo hoạt động của TCM” đều có ĐTB = 3,66. Có thể thấy rằng, các tiêu chí này là những hoạt động

thường xuyên xuất hiện trong hoạt động của nhà trường và vai trò của nó là nòng cốt trong hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ.

Tiêu chí “TCM là nơi tập hợp, đoàn kết, chia sẻ tâm tư, tình cảm và đời sống của GV” được các đối tượng khảo sát đánh giá là “Rất quan trọng”, ĐTB=3,53. Tuy nhiên ĐLC của tiêu chí này cao nhất trong các tiêu chí được đánh giá; trong đó có 1,8% người đánh giá là “Không quan trọng”, 4,1% người đánh giá là “Ít quan trọng”, 33,5% người đánh giá là “Quan trọng” và 3,53% người đánh giá là “Rất quan trọng”, có sự biến thiên cao trong kết quả khảo sát. Điều này cho thấy có sự đa dạng trong HĐTCM thể hiện nội hàm của tiêu chí này ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ.

Việc nhận thức về tầm quan trọng của hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, là rất quan trọng và các hoạt động đào tạo, bồi dưỡng góp phần nâng cao nhận thức của đội ngũ CBQL, GV đối với hoạt động TCM là cần thiết trong bối cảnh giáo dục ngày nay.

2.2.2. Thực trạng thực hiện mục tiêu HĐTCM ở các trường TH quận Ninh Kiều,

Hoạt động TCM ở trường TH đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao chất lượng giáo dục và phát triển năng lực giảng dạy của GV. Kết quả khảo sát thực trạng mức độ thực hiện mục tiêu hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, là mức “Tốt”, ĐTB chung = 3,70. Những mục tiêu này nhằm đảm bảo sự phát triển toàn diện của học sinh, nâng cao chất lượng giáo dục, đồng thời phát triển năng lực và nghiệp vụ của GV, góp phần xây dựng một môi trường học tập tích cực, sáng tạo và hiệu quả. Kết quả khảo sát thể hiện qua Bảng 2.2.

Kết quả khảo sát cho thấy, nội dung được đánh giá tốt nhất là “Tham gia đánh giá, xếp loại GV theo quy định Chuẩn nghề nghiệp giáo viên phổ thông”, “Tham gia đánh giá hiệu trưởng, phó hiệu trưởng theo Chuẩn hiệu trưởng”, có ĐTB = 3,79; khẳng định rằng TCM đóng vai trò then chốt trong cả hai quy trình đánh giá. TCM không chỉ hỗ trợ đánh giá năng lực nghề nghiệp của GV mà còn góp phần đánh giá khả năng quản lý và lãnh đạo của Hiệu trưởng. TCM có những phản hồi chi tiết, góp ý mang tính xây dựng và tham gia vào quá trình đánh giá một cách tích cực, TCM giúp nâng cao chất lượng giáo dục và phát triển bền vững của nhà trường.

Nội dung “Đề xuất hiệu trưởng phân công GV dạy và GVCN lớp theo năm học” có ĐTB thấp nhất trong các nội dung khảo sát thực trạng thực hiện mục tiêu hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh

Kiều, TP Cần Thơ (ĐTB = 3,41), tuy nhiên vẫn đạt ở mức “Tốt”. Điểm đặc biệt ở nội dung này là có ĐLC khá cao, ĐLC = 0,79; trong đó, đánh giá mức “Chưa đạt” là 3,5%, mức “Đạt” là 8,3%, mức “Khá” là 31,8% và mức “Tốt” là 56,5%. ĐLC cao thể hiện có sự đa dạng và biến thiên lớn, cần phân tích các xu hướng và đặc điểm khác nhau trong dữ liệu. Công tác đề xuất phân công GV có vai trò quan trọng trong việc thực hiện hoạt động tự chủ của GV trong hoạt động TCM ở trường TH; có thể xem đây là khâu cuối cùng trong quy trình đánh giá năng lực của GV theo Chuẩn nghề nghiệp vì kết quả đánh giá Chuẩn nghề nghiệp được sử dụng nhằm thực hiện công tác quy hoạch, bổ nhiệm, phân công GV. Giáo viên trong TCM có thể nhìn nhận rõ hơn hoạt động chuyên môn của đồng nghiệp trong tổ chuyên môn, do đó, Hiệu trưởng trường TH cần quan tâm thực hiện thường xuyên hoạt động này nhằm đảm bảo hiệu quả hoạt động TCM ở trường TH.

2.2.3. Thực trạng thực hiện nội dung HĐTCM ở các trường TH quận Ninh Kiều,

Số liệu thống kê về thực trạng thực hiện nội dung hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ thể hiện đánh giá ở mức “Rất thường xuyên”, ĐTB chung = 3,50. Giá trị trung bình của các tiêu chí khảo sát có sự chênh lệch từ mức độ “Thường xuyên” đến “Rất thường xuyên”. Nội dung được đánh giá thực hiện thường xuyên nhất là “Tham gia đánh giá, xếp loại GV theo quy định Chuẩn nghề nghiệp giáo viên phổ thông” (ĐTB=3,63) và ngay sau đó là nội dung “Tham gia đánh giá hiệu trưởng, phó hiệu trưởng theo Chuẩn hiệu trưởng” (ĐTB=3,62); đây là hoạt động thường niên của TCM ở các trường TH.

Nội dung “Đề xuất hiệu trưởng phân công GV dạy và GVCN lớp theo năm học” có ĐTB thấp nhất trong các nội dung khảo sát, kết quả đánh giá đạt mức “Thường xuyên” (ĐTB = 3,12). Kết quả khảo sát cũng thể hiện rằng nội dung này là có ĐLC khá cao, ĐLC = 0,86; trong đó, đánh giá mức “Không thường xuyên” là 7,1%, mức “Ít thường xuyên” là 10%, mức “Thường xuyên” là 47,1% và mức “Rất thường xuyên” là 3,12%. Thực tế quản lý nội dung HĐTCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ cho thấy rằng có sự chênh lệch mức độ tự chủ về hoạt động chuyên môn của TCM ở các đơn vị lớn (hạng I) với các đơn vị vừa và nhỏ (hạng II, hạng III). Các cơ sở giáo dục có số lượng nhân sự ít cũng sẽ gặp khó khăn nhất định trong việc GV đề xuất hiệu trưởng phân công GV và cả việc hiệu trưởng phân công theo nhu cầu, nguyện vọng, đề xuất của GV.

Nhìn chung, hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ đảm bảo các nội dung hoạt động theo nhiệm vụ hoạt động TCM được quy định tại Điều lệ Trường TH; nội dung đề xuất hiệu trưởng phân công GV dạy và GVCN lớp theo năm học cần được quan tâm nhiều hơn và có biện pháp khắc phục các khó khăn này, đảm bảo nội dung và mục tiêu hoạt động TCM, góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ.

2.2.4. Thực trạng hình thức, phương pháp HĐTCM ở các trường TH quận Ninh Kiều,

Kết quả khảo sát thực trạng mức độ thường xuyên thực hiện hình thức, phương pháp hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ thể hiện trong Hình 2.1 cho thấy các đối tượng khảo sát đánh giá ở mức “Rất thường xuyên” (ĐTB chung = 3,58), giá trị trung bình của các tiêu chí khảo sát từ 3,46 đến 3,65, không có sự chênh lệch lớn giữa các tiêu chí, chứng tỏ hình thức, phương pháp hoạt động của TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ là rất tương đồng, bám sát các phương pháp, hình thức hoạt động TCM ở trường TH.

Hình thức, phương pháp hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ được đánh giá thực hiện thường xuyên nhất là “Xây dựng kế hoạch dạy học các môn học và hoạt động giáo dục” và “TCM sinh hoạt ít nhất hai tuần một lần để thực hiện các nhiệm vụ của tổ chuyên môn”, đều có ĐTB = 3,65; đây là hoạt động được quy định trong hướng dẫn thực hiện hoạt động TCM, hướng dẫn thực hiện triển khai CT GDPT 2018 đối với cơ sở giáo dục TH nên các trường thực hiện rất thường xuyên. Kết quả khảo sát và thực tiễn thực hiện thông qua hồ sơ quản lý hoạt động TCM có sự tương đồng.

Đổi mới phương thức hoạt động TCM giúp nhà trường chủ động, linh hoạt hơn trong việc triển khai thực hiện CT GDPT 2018 theo mục tiêu chung của chương trình nói chung và nâng cao chất lượng hoạt động TCM nói riêng. Thực trạng thực hiện đổi mới phương thức hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ được đối tượng khảo sát đánh giá thấp nhất, nhưng vẫn đạt mức đánh giá là “Rất thường xuyên”, có ĐTB = 3,46.

Để phân tích rõ hơn về mức độ thường xuyên trong việc thực hiện đổi mới phương thức hoạt động TCM ở trường TH, tiến hành giới thiệu và khảo sát thực trạng mức độ thường xuyên thực hiện đối với các nội dung đổi mới phương thức hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ;

Với 10 nội dung đổi mới phương thức hoạt động

TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ, nội dung “Nâng cao chất lượng dự giờ, rút kinh nghiệm tiết dạy theo nghiên cứu bài học” được đánh giá mức độ thường xuyên cao nhất, ĐTB = 3,58. Việc dự giờ và rút kinh nghiệm giúp GV nhận ra các điểm mạnh và yếu trong phương pháp giảng dạy của mình, từ đó cải thiện chất lượng dạy học; thúc đẩy sự phát triển chuyên môn liên tục giúp GV cập nhật và hoàn thiện kiến thức, kỹ năng giảng dạy, nâng cao năng lực chuyên môn; đồng thời tăng cường sự phối hợp và hợp tác giữa các GV và khuyến khích sự sáng tạo, đổi mới trong hoạt động giảng dạy.

Mặc dù công tác “Thi đua khen thưởng GV có thành tích trong đổi mới hoạt động TCM” có vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy đổi mới phương thức hoạt động TCM, tạo động lực cho đội ngũ GV nhưng hoạt động này có sự quan tâm thực hiện chưa đồng đều ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ. Kết quả khảo sát nội dung này có ĐTB=3,31; trong đó, mức độ thường xuyên thực hiện có sự phân bố khá rộng: “Không thường xuyên” là 1,8%, “Ít thường xuyên” là 6,5%, “Thường xuyên” là 50,6% và “Rất thường xuyên” là 41,2%.

3. Kết luận

Hoạt động TCM ở các trường TH quận Ninh Kiều, đảm bảo về mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức thực hiện. Nhận thức của đội ngũ CBQL, GV về tầm quan trọng của hoạt động TCM ở các trường TH rất tương đồng, đúng trọng tâm. Tuy nhiên cần nghiên cứu đề xuất các biện pháp nhằm đảm bảo việc thực hiện đồng bộ các nội dung hoạt động TCM giữa các đơn vị trên địa bàn; tăng cường sự tự chủ của giáo viên trong hoạt động tổ chuyên môn; khắc phục các khó khăn về tổ chức, cơ cấu tổ chuyên môn ở các cơ sở giáo dục hạng II, hạng III; tăng cường đổi mới phương pháp, hình thức hoạt động TCM đáp ứng yêu cầu hoạt động TCM trong tình hình mới; thực hiện hiệu quả công tác thi đua, khen thưởng ở các trường TH quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ.

Tài liệu tham khảo

[1] Bộ GD&ĐT (2020), *Thông tư số 28/2020/TT-BGDĐT Ban hành Điều lệ Trường TH*, Hà Nội.

[2] Bộ GD&ĐT (2020), *Thông tư số 13/2020/TT-BGDĐT Ban hành Quy định Tiêu chuẩn cơ sở vật chất các trường mầm non, TH, trung học cơ sở, trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học*, Hà Nội.

[3] Lê Văn Dũng (2019), *Quản lý đội ngũ tổ trưởng chuyên môn các trường TH khu vực Đồng bằng sông Cửu Long*, Luận án tiến sĩ KHGD, trường ĐHSP TP Hồ Chí Minh.